

MÅL OG PRIORITERINGER FOR STRAFFESAKSBEHANDLINGEN I 2020

I. INNLEDNING

Riksadvokaten har det overordnede ansvaret for straffesaksbehandlingen, jf. straffeprosessloven § 56 annet ledd og påtaleinstruksen § 7-5 tredje ledd. Et slikt overordnet ansvar er en nødvendig konsekvens av ansvaret for å påtaleavgjøre og iredteføre de enkelte straffesaker. Riksadvokatens overordnede ledelse utøves særlig gjennom fastsettelse av generelle mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i dette årlige rundskrivet.

De generelle målene for straffesaksbehandlingen er høy kvalitet, høy oppklaringsprosent, kort saksbehandlingstid og adekvat reaksjon. Rundskrivet angir hvilke saker som skal gis forrang ved knapphet på ressurser, og omtaler også de mest sentrale politiske styringssignaler som gis til påtalemyndigheten.

Påtalemyndighetens uavhengighet gjelder *enkelt sakene*, og denne uavhengigheten er nå lovfestet i straffeprosessloven § 55. I statsbudsjettet (Prop. 1 S) er det gitt overordnede prioriteringer for ulike kriminalitetsområder. Føringer for politiets og påtalemyndighetens oppgaveløsning finnes også i andre styringsdokumenter, som for eksempel regjeringens handlingsplaner.

Rundskrivet er utarbeidet blant annet på bakgrunn av:

- Politisk plattform 17. januar 2019 for en regjering utgått av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti ([Granavolden-erklæringen](#))
- [Prop. 1 S \(2019-2020\)](#), spesielt side 14-25 og 103-135
- [Innst. 6 S \(2019-2020\)](#)
- [Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev til Den høyere påtalemyndighet 10. januar 2020](#)
- [Justis- og beredskapsdepartementets tildelingsbrev til Politidirektoratet](#)
- Politidirektoratets resultatavtaler med politidistriktene 2020

Riksadvokaten og Politidirektoratet omsetter den vedtatte kriminalpolitikken i konkrete styringssignaler, som er avstemt og omforent. Dette rundskriv er forelagt direktoratet før utsendelse.

Mål- og prioriteringsrundskrivet for 2020 viderefører hovedlinjene i tilsvarende rundskriv for 2019. For å være et mer hensiktsmessig styringsdokument har riksadvokaten likevel valgt å gi dokumentet en noe mer overordnet form i år. Det medfører blant annet at en del generelle føringer av mer faglig art vil overføres til kvalitetsrundskrivet, og rundskrivet utfylles av

dette.¹

Nytt i årets rundskriv er blant annet presiseringer vedrørende straffeloven § 282, pålegg om økt bruk av kontaktforbud med elektronisk kontroll, merknader om straffeprosessloven § 71 c og enkelte direktiver for prioritering ved ressursknapphet. Rundskrivet betoner også forebyggingsaspektet noe mer enn tidligere.

II. HOVEDMÅL

Straffesaksbehandlingens hovedmål er å bidra til redusert kriminalitet. Grunnleggende forutsetninger for å oppnå dette er at straffbare forhold blir avdekket og oppklart slik at gjerningspersonene kan straffeforfølges.

Regjeringens mål for straffesakskjeden i 2020 er:²

- Redusere alvorlig kriminalitet
- Styrke forebyggingen av kriminalitet
- En mer effektiv straffesakskjede

Disse overordnede mål er førende for påtalemyndighetens virksomhet. Målene skal søkes oppnådd gjennom påtalemyndighetens oppmerksomhet om høy kvalitet, riktige reaksjoner, effektive og digitale prosesser, rettssikkerhet, ledelse av etterforskingen og menneskerettigheter gjennom hele straffesakskjeden.

1. Riksadvokatens merknader om forebygging

Arbeidet med forebygging av kriminalitet skal styrkes, og kriminalitetsforebygging er politiets primærstrategi på alle virksomhetsområder.³ Hurtig og betryggende etterforskning, tilpassede straffereaksjoner og andre reaktive tiltak som har allmen- og individualprevensjon står helt sentralt i en slik strategi, og er påtalemyndighetens primære og viktigste bidrag til å forebygge lovbrudd.

Gjennom enkeltsaksbehandlingen får påtalemyndigheten likevel mye relevant kunnskap om forebygging innenfor flere lovbruddskategorier, og bør derfor søke å bidra med sine erfaringer ved de ulike forebyggende tiltak og prosesser som iverksettes i politiet.

I et forebyggende perspektiv vil riksadvokaten bemerke at enkelte saker som ikke er omfattet av riksadvokatens prioriterte sakstyper, kan ha et underliggende faktum som innebærer *risiko* for slike alvorlige lovbrudd. Dette gjelder for eksempel der vold, trusler eller negativ sosial kontroll kan være utløst av familiens behov for å ivareta eller gjenopprette ære (æresrelatert vold). Ved slike saksforhold er det viktig at også påtalemyndigheten har god samhandling med politidistriktets dedikerte personell for risikohåndtering.⁴

Politiet har i dag stor oppmerksomhet om grenseforvaltning som bidrag til kriminalitetsbekjempelse og forebygging. Fastsettelse av riktig identitet er et viktig forebyggende tiltak, både overfor de som befinner seg i riket, og de som ønsker å komme hit.

---

¹ Riksadvokatens [rundskriv nr. 3/2018](#) 8. november 2018.

² [Prop. 1 S \(2019-2020\)](#) side 14.

³ [Kriminalitetsforebygging som politiets primærstrategi 2018-2020](#).

⁴ Personell som arbeider med SARA og PATRIARK

Påtalemyndigheten må understøtte denne prioriteringen, og herunder bidra til at korrekt personalia benyttes ved påtalevedtak og i domsslutninger. Eventuelle feil må søkes rettet.

Ved behandling av den enkelte straffesak må påtalemyndigheten også se hen til de muligheter som ligger i forvaltningssporet, og vurdere hvilke tiltak som best bidrar til redusert kriminalitet og økt trygghet i samfunnet.

2. Om effektivitet

For å nå det overordnede mål om effektivitet, skal påtalemyndigheten fortsatt ha oppmerksomhet om digitale arbeidsprosesser, både ved straffesaksbehandlingen og ved iretteføringen for domstolene. Det er utarbeidet en *Anbefaling om digital samhandling og digitale aktorat*⁵ som omfatter følgende områder:

- krav til digital kopisak og digitale utdrag
- oversending av digital kopisak og digitale utdrag
- gjennomføring av digitale rettsmøter

Riksadvokaten legger til grunn at anbefalingene følges.

III. RIKSADVOKATENS OVERORDNEDE FORVENTNINGER TIL STRAFFESAKSBEHANDLINGEN I 2020

Politireformen er også en kvalitets- og profesjonaliseringsreform. Etter riksadvokatens syn er følgende sentralt om en skal lykkes i å forbedre straffesaksbehandlingen i politiet og påtalemyndigheten:

- at toppledelsen i politiet har stor oppmerksomhet om etterforskning, påtalearbeid, iretteføring og en virksomhetsstyring som sikrer disse områder prioritet og legitimitet. Størrelsen på de ulike straffesaksporteføljer må være hensiktsmessig og forsvarlig, slik at sakene kan behandles med nødvendig kvalitet. Vakanser hos påtalemyndigheten og etterforskningspersonell bør så langt mulig unngås
- at toppledelsen i politiet oppfyller sin plikt til å engasjere seg i viktige enkeltsaker
- at påtalefaglig og politifaglig etterforskningsledelse er tilgjengelig for å utøve sin funksjon, og at de har den nødvendige kompetanse
- at påtalemyndigheten og politiet har oppmerksomhet mot kvalitetsmarkørene⁶, riktig kompetanse på ulike nivå, læring, porteføljestyling, restanseprofil og evaluering

---

⁵ [Samhandling i gjennomføring av digitale straffesaker](#) er utarbeidet av en arbeidsgruppe med representanter fra Advokatforeningen, Dommerforeningen, Domstoladministrasjonen, Politidirektoratet og riksadvokaten i mai 2019

⁶ [Kvalitetsrundskrivet](#) pkt. 3

- at statsadvokatene utøver god fagledelse, og bidrar til en koordinert oppfølging av forbedringspunkter fra Politidirektorat og riksadvokaten innenfor deres respektive ansvarsområder⁷

Tiltakene i Etterforsklingsløftet skal styrke kvaliteten i straffesaksbehandlingen, og i januar 2019 ble tiltak 1– forvaltnings- og utviklingsapparatet – iverksatt.

Apparatet etablerer et helhetlig fagutviklings- og kvalitetssikringssystem for etterforsklingsfeltet. Både riksadvokaten og Politidirektoratet er fagmyndighet. Etableringen rokker ikke ved riksadvokatens ansvar for straffesaksbehandlingen, som blant annet innebærer å definere den til enhver tid gjeldende norm om hvilke krav som stilles til påtalearbeidet og etterforskingen, både generelt og i den enkelte sak.

De ulike faggruppene avga i oktober 2019 sine analyser og vurderinger for de respektive fagområder, og har nå fått ulike oppdrag fra fagmyndighetene. Riksadvokaten, som fagmyndighet, understreker viktigheten av at faggruppene får den nødvendige oppmerksomhet og tid til å utføre sine oppdrag. Det arbeid som gjøres i faggruppene, hos fagforvalter og hos fagkoordinator ved Politihøgskolen er helt nødvendig for å sikre den erfarings- og kunnskapsbaserte utvikling som ønskes på etterforsklingsfeltet.

Oppfølgingen av de øvrige tiltak i Etterforsklingsløftet er viktig også i 2020, ikke minst den delen som omhandler systematisk evaluering og læring.

Riksadvokaten vil peke på tre saker som illustrerer betydningen av kvalitet i etterforskingen og straffesaksbehandlingen:

1. Foreløpige pålegg på bakgrunn av den pågående NAV-saken⁸

Heller ikke påtalemyndigheten har vært tilstrekkelig oppmerksom på de ulike EU/EØS-forordningene som får betydning for vår virksomhet. På rettsområder hvor slikt regelverk er relevant, må påtalemyndigheten nøye vurdere sakens rettslige sider. Det må for enhver pris unngås at EU/EØS-regelverk av betydning for siktedes rettssikkerhet ikke blir fanget opp. Dette innebærer at påtalemyndigheten – på alle rettsområder – i enda større grad enn tidligere må foreta en selvstendig vurdering av sakens rettslige sider. Påtalemyndigheten har et selvstendig ansvar for alle sider av straffesaken, og skal ikke uten videre legge til grunn den rettslige forståelse som blir presentert. Dette innebærer ikke at ulike kontrolltater ikke har påtalemyndighetens fulle tillit, men er kun en understreking av påtalemyndighetens selvstendige rolle og ansvar ved sine påtaleavgjørelser.

2. Teledata -saken i Danmark⁹

I Danmark ble det i 2019 avdekket enkelte feil ved teledata (trafikldata er begrepet i Norge) som var blitt innhentet til bruk i etterforskingen av straffesaker. Dette gjaldt hovedsakelig feil i det systemet som dansk politi brukte for å konvertere rådata fra teleleverandørene, men det ble også avdekket tilfeller hvor det var svakheter i noe av den informasjonen som ble gitt direkte fra teletilbyderne. I Norge er det ikke avdekket tilsvarende feil, men det er likevel viktig at politiet og påtalemyndigheten alltid er oppmerksom på *potensielle* feilkilder som kan ligge i informasjon om trafikldata. Generelt skal man alltid ha for øye at den lagrede informasjonen man får fra teletilbyderne normalt ikke er innhentet med det formål at den skal benyttes som bevis i en straffesak. Der slik informasjon får avgjørende betydning for

⁷ [Handlingsplan for løft av etterforsklingsfeltet](#) 31. mai 2016 kapittel 2.

⁸ [Riksadvokatens brev av 30. oktober 2019](#)

⁹ [Om de nærmere detaljer, se riksadvokatens brev 15. januar 2020](#)

påtalevurderingen eller ved bruk av tvangsmidler, er det derfor viktig å kvalitetssikre opplysningene, og mulige svakheter må identifiseres. Er det f.eks. sentralt hvor en telefon har befunnet seg, bør en regelmessige henvende seg til teletilbyderen for forsikringer om at dekningskart for masteplasseringer er korrekte, og undersøke om det kan være andre forhold som kan medføre at telefonen har "slått inn" et sted, selv om den kan ha befunnet seg på et annet. Noen tilsvarende problemstillinger ble i slutten av 2019 kjent hva gjelder Statens vegvesens bruk av dataverktøyet CrashCube, som henter ut ulike data fra kjøretøyer. Riksadvokaten ga derfor i brev 20. desember 2019 nærmere føringer for hvordan rapporter fra Statens vegvesen skal benyttes i pågående og fremtidige saker.¹⁰ Dersom det oppstår usikkerhet vedrørende ulike typer elektroniske spor bør Kripas konsulteres.

3. Om gyldigheten av forvaltningsvedtak

I sak om brudd på innreiseforbudet etter utlendingsloven har Høyesterett i dom 19. desember 2019 ([HR-2019-2400-A](#)) slått fast at når domstolene prejudisielt skal prøve *gyldigheten* av et forvaltningsvedtak skal prøvingen skje etter de samme prinsipper som i en sivil sak. I tilfeller der det er et straffbarhetsvilkår at det underliggende forvaltningsvedtak er gyldig, må prøvingen være like grundig som for de øvrige straffbarhetsvilkårene. Riksadvokaten ga i brev 13. februar 2020 nærmere retningslinjer for hvordan slik prejudisiell prøving bør utøves i påtalemyndigheten.¹¹

IV. RESULTATMÅL FOR STRAFFESAKSBEHANDLINGEN

1. Høy oppklaring

Det er et mål at politiets etterforskning skal føre til oppklaring, se nærmere kvalitetsrundskrivet pkt. 4.3.1. Dette er særlig viktig for de prioriterte sakene (jf. punkt V), som skal søkes oppklart så langt råd er.

Grov integritetskrenkende kriminalitet som alvorlig vold og seksuallovbrudd mot barn og voksne utgjør et stort samfunns- og folkehelseproblem. Det skal være en særlig høy oppklaring i disse sakskategoriene. Det er ikke fastsatt et gjennomsnittlig mål for landet som helhet, men på bakgrunn av drøftinger mellom Politidirektoratet, statsadvokatene og politidistriktene er det fastsatt lokale mål for enkelte kriminalitetstyper.

Kriminelle handlinger som inkluderer bruk av IKT-verktøy eller tjenester, eller som er direkte rettet mot teknologi eller datasystemer, representerer utfordringer som setter politiets evne til effektiv og troverdig kriminalitetsbekjempelse på prøve. Svikt her kan gå ut over tilliten og troverdigheten til politiets evne til effektiv kriminalitetsbekjempelse. Oppklaring på dette området er derfor særlig viktig.¹²

Innsats mot organiserte kriminelle miljøer som begår alvorlig kriminalitet som tradisjonelt ikke anmeldes, kan i perioder rettferdiggjøre at oppklaringsprosenten synker og saksbehandlingstiden øker, se nærmere om prioriteringer under pkt. V.2.

2. Kort saksbehandlingstid

¹⁰ [Riksadvokatens brev 20. desember 2019](#)

¹¹ [Riksadvokatens brev 13. februar 2020](#)

¹² Regjeringen lanserte 30. januar 2019 en ny [nasjonal strategi for digital sikkerhetskompetanse](#), og denne er tilgjengelig på regjeringens hjemmeside.

Når det gjelder kort saksbehandlingstid og behovet for notoritet om tidsbruken, se kvalitetsrundskrivet pkt. 4.6. Riksadvokaten er tilfreds med den oppmerksomhet det i dag er mot straffesakenes initialfase, men understreker viktigheten av fortsatt fremdrift etter sakens innledning og overføring fra Felles straffesaksinntak (FSI) til andre etterforskningsenheter. Denne overgangen er en nøkkel til god fremdrift, og politiet må søke å unngå dobbeltarbeid. Flere av statsadvokatene har i sine inspeksjonsrapporter påpekt at nettopp dette er tilfellet.

Selv om saksbehandlingstid måles ved påtaleavgjørelse, må man likevel se hen til at påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker får den nødvendig fremdrift. Det er den samlede saksbehandlingstid som betyr noe for straffesakens involverte parter, og for samfunnets tillit til straffesaksbehandlingen. Påtalevedtak må derfor iverksettes så snart som mulig. Politidistriktene må ha gode rutiner for dette, ikke minst slik at tiltalebeslutninger sendes til domstolene uten forsinkelse.

Fristene i voldtektssaker, voldssaker og i saker med unge lovbrøyttere videreføres i 2020:

- Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i voldtektssaker (straffeloven §§ 291-294) skal ikke overstige 130 dager fra anmeldelse til påtalevedtak i politiet.
- I saker som gjelder grov kroppskrenkelse, kroppsskade og grov kroppsskade (straffeloven §§ 272-274),¹³ skal saksbehandlingstiden i oppklarte saker ikke overstige 90 dager fra anmeldelse til påtalevedtak i politiet, med mindre hensynet til etterforskningen eller andre omstendigheter gir grunn til det.
- I saker mot personer som var under 18 år på handlingstiden, skal spørsmålet om tiltale avgjøres innen seks uker etter at vedkommende er å anse som mistenkt i saken, med mindre hensynet til etterforskningen eller andre særlige grunner gjør dette nødvendig.

Det er fra flere hold påpekt at det i dag ikke er noen frist for gjennomsnittlig saksbehandlingstid i saker om voldtekt av barn. I samarbeid med Politidirektoratet vil riksadvokaten vurdere å endre måltallet for gjennomsnittlig saksbehandlingstid i voldtektssaker. Det er naturlig at også voldtekt av barn vurderes i dette arbeidet. De lovbestemte fristene for avhør av barn og andre særlig sårbare fornærmede og vitner forutsettes overholdt, og viktigheten av videre god fremdrift understrekes. Riksadvokaten har forøvrig tatt initiativ til enkelte lovendringer på saksfeltet.¹⁴

Misbruk og overgrep mot barn via nettet er et økende samfunnsproblem og avgrensning av disse sakene byr på en lang rekke utfordringer.¹⁵ Det vises til rapporten "Effektivisering av domstolsbehandlingen av større straffesaker" hvor det blant annet er pekt på viktigheten av at påtalemyndigheten leder og styrer etterforskningen tidlig. Riksadvokaten forutsetter at statsadvokatene følger de anvisninger rapporten peker på ved sin fagledelse av politiet.

Ovenstående gjelder saker hvor påtalemyndigheten i politiet har påtalekompetansen. Fristene gjelder også for politiets oversendelse til høyere påtalemyndighet når kompetansen til å avgjøre tiltalospørsmålet hører under statsadvokaten eller riksadvokaten. I slike tilfeller gjelder følgende mål/frister for Den høyere påtalemyndighet:

---

¹³ Statistikkgruppene i STRASAK JUS 605.

¹⁴ [Riksadvokatens brev av 21. mars 2018](#)

¹⁵ Riksadvokaten har i [brev 10. september 2019](#) til Justis- og beredskapsdepartementet foreslått mulige lovendringer ved nettovergrep

- Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for påtale- og klagesaker skal ikke overstige 30 dager, og 90 % av påtale- og klagesakene skal være avgjort innen dette tidsrommet.
- I saker mot personer som var under 18 år på handlingstiden skal statsadvokaten avgjøre spørsmålet om tiltale eller oversende saken til riksadvokaten med innstilling om avgjørelse innen 15 dager fra saken ble mottatt fra politiet. Tiltalspørsmålet kan likevel avgjøres senere dersom særlige omstendigheter gjør det nødvendig.

Det skal tilstrebes kort saksbehandlingstid i de sentralt prioriterte sakene (jf. punkt V), i saker med varetektsfengsling, i saker om opphør av tvungent psykisk helsevern/tvungen omsorg og prøveløslatelse fra forvaring.

En tidlig og formålsstyrt avgrensning av etterforskningen, herunder ved bruk av etterforskningsplaner, bidrar til redusert tidsbruk. Det vises igjen til ovennevnte rapport om effektivisering av domstolsbehandlingen av større straffesaker, omtalt i kvalitetsrundskrivet pkt. 4.2.2. Annen delrapport – "Bedre og mer effektiv straffesaksbehandling i domstolene" – ble avgitt 13. januar d.å. Riksadvokaten slutter seg til arbeidsgruppens anbefalinger, ikke minst om dialog med forsvarer forut for hovedforhandlingen i omfattende saker, jf. riksadvokatens brev 17. januar d.å.¹⁶

Få restanser er en forutsetning for å nå målet om kort saksbehandlingstid, og i 2020 må restansene fremdeles vies særskilt oppmerksomhet, ikke minst sammensetningen av restanseporteføljen. En "sunn" restanseportefølje har ikke for stort volum, overvekt av for mange gamle saker, for mange alvorlige saker eller saker som kun krever mindre arbeid for å ferdigstilles. God bruk av politiets ulike verktøy for å styre porteføljene, både for den enkelte påtalejurist og fra ledelsen, er en forutsetning for god måloppnåelse. Porteføljestyring er omfattet av den del av obligatorisk årlig opplæring som riksadvokaten skal forestå i 2020. Også i det kommende år må statsadvokatene nøye vurdere sin oppnevningsspraksis av politiadvokater dersom det kan bidra til at påtalemyndigheten i politiet i en periode kan få noe mer tid til å arbeide med restanser.

3. Adekvat reaksjon

Riksadvokaten mener dagens straffutmålingsnivå i all hovedsak er tilfredsstillende, se kvalitetsrundskrivet pkt. 4.4. Men straffenivået for seksuelle overgrep, grov voldskriminalitet og annen grov integritetskrenkende kriminalitet skal fortsatt vies oppmerksomhet, slik at nivået opprettholdes. På enkelte områder er det behov for å vurdere reaksjonsspørsmålet særlig grundig i 2020. Dette gjelder:

- Hatkriminalitet, alvorlige trusler og kriminalitet med utspring i ekstremisme
- Lovbrudd utført av kriminelle nettverk
- Menneskehandel
- Arbeidslivs- og annen grov profittmotivert kriminalitet og misbruk av ID-dokumenter

¹⁶ [Riksadvokatens brev 17. januar 2020](#)

- Inndragning

Påtalemyndigheten skal i 2020 være en pådriver for bruk av kontaktforbud med elektronisk kontroll, se rundskriv nr. 2/2019. Antall påstander om kontaktforbud med elektronisk kontroll har økt i 2019, og riksadvokaten ber påtalemyndigheten intensivere innsatsen.¹⁷

Politiet skal i 2020 øke bruken av besøksforbud. Undersøkelser tyder på at besøksforbud fortsatt ikke vurderes i alle saker hvor det burde vært gjort, og heller ikke følges opp med tilstrekkelig hurtighet og fasthet. I forannevnte rundskriv nr. 2/2019 er det gitt et direktiv om at dersom et tidligere ilagt besøksforbud er brutt ved at vedkommende har oppsøkt eller forsøkt å oppsøke den forbudet skulle beskytte, skal dette normalt føre til at det i påfølgende straffesak nedlegges påstand om kontaktforbud med elektronisk kontroll. Det er i samme rundskriv gitt pålegg om at påtalemyndigheten skal vurdere separat pådømmelse av brudd på besøksforbud uten å avvente hovedforhandling i voldssaken. Det er meget viktig at påtalemyndigheten er aktiv på dette feltet. Det vises for øvrig til riksadvokatens brev til departementet 26. juni 2019 med merknader til NOVA-rapport om evaluering av besøksforbud og påtalemyndighetens oppfølging.

Hatefulle og truende straffbare ytringer rettet mot politikere, samfunnsdebattanter og andre synes fremdeles å være et økende problem.¹⁸ Høyesterett har i to dommer 29. januar d.å. (Facebook 1 og 2) gitt viktige avklaringer ved anvendelsen av straffeloven § 185. I den første dommen¹⁹ har Høyesterett blant annet tatt stilling til spørsmålet om når ytringer er fremsatt offentlig, hva som er "kvalifisert krenkende karakter", og gitt viktige avklaringer om straffutmåling. I den andre dommen²⁰ har Høyesterett vurdert grensdragningen mellom lovlig religionskritikk og straffbare hatefulle ytringer rettet mot en trosgruppe. Påtalemyndigheten skal fremdeles være oppmerksom på utviklingen og bringe egnede saker inn for domstolene for å fastsette et straffenivå som kan være avskrekkende og normdannende.

Arbeidslivskriminalitet utgjør en alvorlig trussel mot både arbeidstakere, virksomheter og samfunnet som sådan. Som for annen grov profittmotivert kriminalitet skal påtalemyndigheten påse at den blir møtt med strenge reaksjoner. Fenomenet omfatter en lang rekke ulike lovbruddskategorier, som trusler, vold og utnyttning av mennesker på ulikt vis, herunder tvangsarbeid. Politiet må også være oppmerksom på misbruk av ID-dokumenter i tilknytning til denne kriminalitetsformen, og de som arbeider med fagfeltet må sette seg inn i situasjonsbeskrivelsen fra NTAES.²¹

Inndragning av utbytte fra straffbare handlinger skal i 2020 stå sentralt i bekjempelsen av alle former for profittbasert kriminalitet, se kvalitetsrundskrivet pkt. 4.4.10. I 2020 er inndragning omfattet av obligatorisk årlig opplæring. Med sikte på inndragning må politidistriktene og statsadvokatene – ved all profittmotivert kriminalitet – være meget bevisst

¹⁷ Det pågår en evaluering av denne reaksjonen i regi av Justis- og beredskapsdepartementet

¹⁸ [Prop 1S \(2019-2020\)](#) s. 132

¹⁹ [HR-2020-184-A](#)

²⁰ [HR-2020-185-A](#)

²¹ [Situasjonsbeskrivelse 2020 fra Nasjonal tverretatlig analyse- og etterretningssenter](#)

pengesporsetterforskning allerede ved sakens innledende fase, jf. også Økokrims inndragningsveileder.²²

Om administrative sanksjoner (forvaltningssanksjoner) vises til de nylig vedtatte bestemmelsene i forvaltningsloven kapittel IX og straffeprosessloven § 71c.²³ Politiet og påtalemyndigheten har ikke kapasitet til å håndheve de mange straffebestemmelser vi har i reguleringslovgivningen. Påtalemyndigheten bør derfor i større grad ta i bruk den mulighet som følger av straffeprosessloven § 71c til å henlegge saken og overføre den til forvaltningen hvis saken kan medføre administrativ sanksjon. Slik økning tjener flere formål, nemlig bedre og mer effektiv håndheving, men også mindre bruk av straff. Påtalemyndigheten må så tidlig som mulig – i samråd med forvaltningsorganet – avklare om forholdet skal forfølges strafferettslig eller administrativt, jf. straffeprosessloven § 229 tredje ledd.

V. PRIORITERING VED IVERKSETTELSE OG GJENNOMFØRING AV ETTERFORSKING

1. Sentrale prioriteringer

Riksadvokatens sentrale prioriteringer for iverksettelse og gjennomføring av etterforskning er få og stabile, og det er rom for lokale prioriteringer i statsadvokatregionene og politidistriktene, se kvalitetsrundskrivet pkt. 4.1.2 og nedenfor under pkt. 2.

Etterforskning av følgende sakstyper er prioritert av riksadvokaten i 2020:

- Drap og alvorlige voldslovbrudd som setter liv og helse i fare
- Ildspåsettelse
- Vold mot barn og andre særlig sårbare fornærmede og mishandling i nære relasjoner
- Alvorlige seksuallovbrudd, herunder misbruk og overgrep mot barn via internett
- Alvorlig internasjonal og organisert kriminalitet, herunder alvorlige narkotikalovbrudd
- Økonomisk kriminalitet av alvorlig karakter, særlig den som rammer fellesskapet, alvorlig IKT-kriminalitet, og alvorlig miljøkriminalitet som rammer det indre miljø (arbeidsmiljøet og arbeidsmarkedet) eller det ytre miljø (natur, forurensning, kunst og kulturminne)
- Alvorlige trafikklovbrudd, herunder dødsulykker, ulykker med betydelig personskaide og trafikkatferd som bærer preg av at gjerningspersonen aksepterte en risiko for en alvorlig ulykke
- Straffbare handlinger motivert av fornærmedes hudfarge, nasjonalitet, religion eller livssyn, seksuelle orientering eller nedsatte funksjonsevne (hatkriminalitet)

²² ØKOKRIMS *Veileder til effektiv inndragning* (2012) er revidert i 2018, og er i denne sammenheng et meget nyttig verktøy for politi og påtalemyndighet. Veilederen er tilgjengelig på KO:DE.

²³ Når forvaltningen straffer – litt om forvaltningssanksjoner i norsk rett, ved Hans-Petter Jahre i festskrift til Tor-Aksel Busch, side 379-400.

Prioriteringen gjelder for politidistriktets samlede straffesaksbehandling. Om innbyrdes prioritering, se nedenfor og i kvalitetsrundskrivet pkt. 4.1.2. Alle saker i distriktet som faller innenfor riksadvokatens prioriteringer skal gis forrang ved knapphet på ressurser, uavhengig av hvilken organisatorisk enhet som i utgangspunktet er tildelt etterforsknings- og påtaleoppgaven. Det påligger politimesteren å sørge for en ressursallokering som sikrer at de prioriterte sakene gis den nødvendige oppfølging.

Det understrekes at det i utgangspunktet ikke er rom for å nedprioritere saker som omfattes av ovennevnte prioriteringer. Ved presserende ressursknapphet gjelder likevel følgende veiledende kriterier:

1. Lovbruddets strafferamme indikerer hvordan lovgiver ser på alvorligheten av den straffbare handling, og gir av den grunn veiledning for den prioritering som må foretas.
2. Alvorlige lovbrudd hvor det er *fare for nye straffbare handlinger som truer liv og helse* kan prioriteres høyere enn tilsvarende lovbrudd uten slik farepotensial.
3. Saker med *varetektsfengsling* må prioriteres høyere enn tilsvarende lovbrudd uten fengsling.
4. I alvorlige saker hvor det tidlig i etterforskningen fremstår klart at saken ikke har oppklaringspotensial eller mulighet for positiv påtaleavgjørelse, må straffeforfølgningen vurderes avsluttet så tidlig som mulig for å frigjøre ressurser til andre prioriterte saker. Dette forutsetter imidlertid en samvittighetsfull påtale- og politifaglig vurdering. De kriterier som fremgår av kvalitetsrundskrivet pkt. 4.1.2 om våre positive plikter etter EMK til effektiv etterforskning og strafforfølgning kan ikke tilsidesettes. Dette punktet gjelder heller *ikke* for alvorlig vold mot barn, hvor det nedenfor er gitt egne pålegg.

Riksadvokatens prioriteringer gjelder primært *de alvorlige overtreddelsene*. Om den enkelte overtredelse skal karakteriseres som ”alvorlig” vil som utgangspunkt bero på en helhetsvurdering.

Innen kategoriene *volds- og seksuallovbrudd og narkotikakriminalitet* skal, som et generelt utgangspunkt, straffbare handlinger som kan medføre høyere straff enn fengsel i 6 år anses som prioritert. Det bør i utgangspunktet ikke tas hensyn til forhøyelse av strafferammen som følge av konkurrans (straffeloven § 79 bokstav a), men dette stiller seg ofte annerledes ved gjentakelse (straffeloven § 79 bokstav b). Forhøyet strafferamme etter straffeloven § 79 bokstav c skal naturlig nok legges til grunn hvis handlingen er utøvet som ledd i aktivitetene til en organisert kriminell gruppe.

Mishandling i nære relasjoner – mot barn og voksne – er et betydelig samfunns- og folkehelseproblem.²⁴ Å bekjempe vold og overgrep er et satsningsområde for regjeringen²⁵ og skal som før ha høy prioritet ved straffesaksbehandlingen.

Kripos' drapsoversikt 2019²⁶ viser at 15 % av drapene i 2019 gjaldt drap på partner eller ekspartner. I perioden 2010-2019 ble 27 barn under 18 år drept, og 15 av dem ble drept av sine

²⁴ [Meld. St. 19 \(2018-2019\)](#) – Gode liv i eit trygt samfunn, s. 25-33 og [Meld. St.19 \(2014-2015\)](#)

Folkehelsemeldingen – Mestring og muligheter, s. 33-34

²⁵ [Prop.12 S \(2016-2017\)](#) Opptappingsplan mot vold og overgrep (2017-2021) pkt. 1.5

²⁶ [Nasjonal drapsoversikt 2019 – Drap i Norge 2010-2019](#), utgitt av Kripos

foreldre. Endelig vises til studien "Partnerdrap i Norge 1990-2012" (omtalt i riksadvokatens rundskriv nr. 2/2019 om kontaktforbud med elektronisk kontroll) hvor det fremgår at det i 71 % av partnerdrapene var registrert en eller flere partnervoldsepisoder før drapet. I et forebyggende perspektiv er det således meget viktig å prioritere disse sakene.

I riksadvokatens mål og prioriteringsrundskriv for 2019 heter det at de *alvorlige* overtredelsene av straffeloven § 282 er omfattet av riksadvokatens sentrale prioriteringer.

Ettersom det innledningsvis i etterforskningen er vanskelig å avgjøre om et lovbrudd rammes av straffeloven § 282 skal heretter *alle* saker som omfattes av straffeloven § 282 være del av riksadvokatens sentrale prioriteringer, selv om bestemmelsen ikke har strafferamme over 6 år.

Riksadvokaten vil samtidig minne om anvendelsesområdet for straffeloven § 282.

Kjerneområdet er den vedvarende og gjentakende krenkelsen og mishandlingen. Det er sentralt om handlingene samlet sett "danner et mønster som resulterer i at den som rammes må leve under et 'regime' preget av kontinuerlig utrygghet og frykt for vold".²⁷ Dette er som nevnt vanskelig å avgjøre i initialfasen, og det må løpende vurderes om det aktuelle forhold rammes av bestemmelsen og om ytterligere etterforskning er egnet til å avklare dette, eller om det rammes som enkeltstående overtredelser av andre lovbud som kroppskrenkelses, trusler mv., som ikke uten videre er like høyt prioritert. Slik avveining krever fenomenkunnskap og kvalifiserte påtale- og politifaglig vurderinger.

Uavhengig av subsumsjon er saker om *alvorlig vold mot små barn og andre særlig sårbare fornærmede* omfattet av riksadvokatens prioriteringer. Dette innebærer at også straffeloven §§ 272 og 273 omfattes for denne gruppen, selv om heller ikke disse bestemmelser har strafferamme over 6 år.

Alvorlig vold mot barn er krevende både å etterforske og påtaleavgjøre, og må behandles med særlig grundighet. Riksadvokaten minner om rapporten "Alvorlig vold mot små barn" utgitt av Kripos i september 2019, og det forventes at alle som arbeider med fagfeltet setter seg inn i rapporten.

Ved mistanke om alvorlig vold mot barn må den viktige initialfasen gis nødvendig prioritet. Kripos har svært god ekspertise på området, og i saker om vold mot små barn som blir alvorlig skadet, forventes å få varige mén eller dør, *skal* Kripos varsles og konsulteres allerede ved de innledende undersøkelser. Også i andre saker om vold mot små barn skal det så tidlig som mulig i etterforskningen – og fortløpende – vurderes nøye om det skal anmodes om bistand derfra. Det vil gjennomgående være behov for å innhente uttalelse fra medisinsk sakkyndige i denne type saker, se kvalitetsrundskrivet pkt. 4.2.4. Alle muligheter for avklaring av årsaks- og ansvarsforhold skal som hovedregel være utprøvd før en slik sak henlegges.

En effektiv bekjempelse av den profittmotiverte kriminaliteten krever at politiet og påtalemyndigheten straffeforfølger *hvitvasking* av utbytte. En vellykket innsats på dette området gjør det vanskeligere for kriminelle å nyte godt av utbyttet, og det blir mindre attraktivt å begå primærlovbruddet som genererer utbyttet. Etterforskning av profittmotivert kriminalitet skal derfor som utgangspunkt omfatte eventuelle *heleri/hvitvaskingshandlinger* i tillegg til primærlovbruddene. Som det fremgår av riksadvokatens retningslinjer om heleri, hvitvaskings-

---

²⁷ [HR-2019-621-A](#) avsnitt 18, [HR-2019-1936-U](#) og [HR-2019-1787-A](#)

og selvvaskingssaker 11. september 2018 kap. 5,²⁸ er det etter omstendighetene adgang til å avgrense etterforskningen til kun å gjelde hvitvasking/heleri uten å forfølge primærlovbruddene.

Ved etterforskningen av hvitvaskingssaker bør det undersøkes om Enheten for finansiell etterretning (EFE) ved Økokrim har relevant informasjon, se [instruks 15. februar 2017 om politiets bruk av informasjon fra Økokrim, EFE](#). Ved riksadvokatens inspeksjon av Økokrim i mai 2019 ble det avdekket at noen av de anmeldelsene EFE sender til politidistriktene blir henlagt på ulike grunnlag. Disse anmeldelsene er allerede grundig vurdert og bearbeidet av EFE, og riksadvokaten forventer at disse følges opp i politidistriktene og gis den nødvendige prioritet.

All etterforskning av profittmotivert kriminalitet skal som utgangspunkt inkludere pengesporetterforskning med sikte på *inndragning/erstatning*, se kap. 5 i retningslinjene nevnt over og Økokrims inndragningsveileder. For å sikre en senere inndragning/erstatning forutsetter riksadvokaten at det er stor oppmerksomhet om pengesporetterforskning og sikring av verdier allerede fra sakens innledende fase. Det pågående Prosjekt Øko er svært viktig for å øke kompetanse på området, og arbeidet forutsettes gitt tilstrekkelig prioritet hos statsadvokatene og politiet.

Antall etterforskede og oppklarte straffesaker om *grov narkotikaovertrødelse* (straffeloven § 232 annet ledd) er en viktig markør for politiets innsats mot den organiserte kriminaliteten. Politiets arbeid på saksfeltet skal i 2020 gis økt oppmerksomhet, også hva gjelder inndragning av utbytte.²⁹ Innsatsen skal særlig rettes mot kriminelle nettverk (herunder kriminelle gjenger) og den illegale virksomheten som disse står for hva gjelder ulovlig produksjon, transport, smugling og omsetning. I samarbeid med tollvesenet og andre lands myndigheter skal det også rettes oppmerksomhet mot illegal handel med narkotiske stoffer via internett.

Riksadvokaten understreker betydningen av en aktiv og målrettet innsats mot kriminalitet som misbruker legale strukturer til å undergrave velferdsstaten, jf. regjeringens strategi mot *arbeidslivskriminalitet* (revidert 5. februar 2019). Som de foregående år skal det også i 2020 rettes stor oppmerksomhet mot ulovlig bruk av utenlandsk arbeidskraft, menneskehandel, grov sosial dumping, tvangsarbeid og fiktiv fakturering. En målrettet innsats mot slik kriminalitet fordrer et tett samarbeid på tvers av politidistrikter, særorganer og med offentlige kontrollorganer og næringslivet. Det minnes om at norske myndigheter er forpliktet til å ivareta ofrene for menneskehandel, og at mistenkte etter omstendighetene selv kan være offer for *menneskehandel* eller tvunget til annen kriminalitet. Det vises til Europarådets menneskehandelskonvensjon artikkel 26 som pålegger statene å sikre at ofre for menneskehandel ikke i urimelig utstrekning selv blir utsatt for straffeforfølgning.³⁰

Innsatsen mot *alvorlig miljøkriminalitet* skal videreføres i 2020. Grove brudd på virksomheters miljø- og ressurstillatelse utgjør alvorlig miljøkriminalitet. Det samme gjelder forurensingskriminalitet som ulovlig avfallshåndtering, plast- og marinforurensning og brudd på produktkontrollregelverket. Alt dette kan medføre betydelig og uopprettelig skade på menneskers helse, og ødelegge naturmangfoldet. Handlinger rettet mot viktige marine bioressurser, herunder ulovlig, urapportert og uregulert fiske (uuu-fiske) vil regelmessig anses som alvorlig miljøkriminalitet. Lovbrudd begått på havet må ses i sammenheng med straffbare

²⁸ [Riksadvokatens brev 11. september 2018](#)

²⁹ [Prop. 1 S \(2017-2018\)](#) side 125.

³⁰ [Se festskrift til Tor-Aksel Busch side 127, statsadvokat Rudolf Christoffersens artikkel](#) om ofre for menneskehandel sin rett til å slippe straffeforfølgning for straffbare forhold de har begått som ledd i utnyttelsen

forhold begått på land. Fiskerikriminalitet kan være både miljøkriminalitet, økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet. Også brudd på lovgivning som skal verne mot innførsel eller spredning av fremmede organismer vil kunne være alvorlig miljøkriminalitet. Ulovlig uttak og handel av arter som er truet av utryddelse skal prioriteres. Selv om prioriteringene her gjelder alvorlig miljøkriminalitet, vil riksadvokaten understreke at saker som i seg selv ikke fremstår som alvorlig alene, kan måtte prioriteres fordi konsekvensene er store i et nasjonalt perspektiv. Ulovlige irreversible fysiske naturinngrep (som overtredelse av naturmangfoldloven og plan- og bygningsloven) og plastforsøpling kan for eksempel utgjøre lovbrudd som lokalt ikke fremstår som alvorlig, men som i et nasjonalt perspektiv, med mange overtredelser, bidrar til alvorlige konsekvenser for miljøet.

Politiets innsats mot *alvorlige dataangrep, datainnbrudd* og annen *IKT-kriminalitet* skal intensiveres. Denne kriminaliteten er sterkt økende i omfang og kompleksitet, men relativt få lovbrudd straffefølges. Sakene krever høy teknologisk kompetanse. For å kunne avdekke flere alvorlige straffbare forhold, er det nødvendig å legge til rette for mer samarbeid mellom politidistriktene, Kripos og næringslivet.

Såkalt *hatkriminalitet* skal fremdeles vies særskilt oppmerksomhet. Riksadvokaten er meget tilfreds med at flere politidistrikter har hatt kriminalitetsformen på agendaen ved fagdager i 2019. I regjeringens strategi mot hatefulle ytringer 2016-2020 understrekes at den ønsker at hatkriminalitet prioriteres i alle politidistrikter, og at politimestrene må sørge for at hatkriminalitet får nødvendig oppfølging. Politiet må også ha oppmerksomhet mot hatefulle straffbare ytringer rettet mot politikere og andre samfunnsdebattanter som er egnet til å påvirke ytringsklimaet på en så negativ måte at enkelte enten trekker seg fra politikken eller velger ikke å delta i samfunnsdebatten.

Med alvorlige trafikklovbrudd menes de grovere fartsovertredelser der hastigheten alene innebærer en betydelig fare, og ruspåvirket kjøring som gir fengselsstraff.³¹ For å bidra til oppklaring av de alvorlige trafikklovbrudd som omfattes av riksadvokatens prioriteringer, understrekes viktigheten av at politiets åstedsarbeid utføres av kvalifisert personell.³²

Riksadvokaten bemerker ellers at det i [Prop. 124 L \(2018-2019\)](#) foreslås endringer i obduksjonsloven som vil gi politiet plikt til å begjære obduksjon av trafikkdrepte dersom påtalemyndigheten ikke har begjært rettsmedisinsk obduksjon. Bakgrunn for lovendringen er at kun ca. 56 % av de trafikkdrepte blir obdusert, og det er fra regjeringens side ønskelig at alle drepte i veitrafikken skal obduseres. Det antas at lovendringen trer i kraft i løpet av våren 2020, og riksadvokaten vil da vurdere om det er behov for nærmere retningslinjer.

2. Regionale og lokale prioriteringer

Riksadvokatens landsdekkende mål er få og generelle. Det er derfor nødvendig at politimestrene – i samråd med statsadvokatene – så langt som mulig konkretiserer de sentrale mål og utarbeider eventuelle lokale mål i tillegg.

Statsadvokatene og politimestrene må ta stilling til hvorledes den kriminalitet som ikke omfattes av riksadvokatens sentrale prioriteringer, skal behandles. Den alt overveiende del av den anmeldte kriminalitet faller utenfor både disse prioriteringer og den alvorlige kriminalitet som det i budsjettproposisjonen understrekes er et særlig mål å redusere. Her er det rom for regional

³¹ [Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2018-2021](#)

³² [Riksadvokatens publikasjoner nr. 4/2015](#)

og lokal prioritering. Ved slik prioritering må det foretas en sammensatt vurdering med utgangspunkt i kriminalitetens samfunnsskadelige virkning, hvordan den påvirker den alminnelige trygghetsfølelse i lokalsamfunnet og den faktiske situasjonen innenfor det enkelte politidistrikt. Dette vil normalt lede til at det legges stor vekt på å bekjempe den profesjonelle kriminalitet/kriminelle nettverk og straffbare handlinger som rammer særlig utsatte grupper. Ved blant annet vinningskriminalitet bør i tillegg graden av integritetskrenkelse, størrelsen på det tap handlingen påfører fornærmede, om handlingen rammer fornærmede særlig hardt og omfanget av gjerningspersonens utbytte, stå sentralt.

Riksadvokaten minner om muligheten for – i en avgrenset periode – å nedprioritere reaktiv innsats for enkelte lovbruddskategorier, ikke minst dersom politidistriktet står overfor alvorlige kriminalitetsutfordringer eller saker som krever betydelig ressursuttak. Prinsippene i [rundskriv nr. 3/2016](#) om kapasitetshenleggelse må følges. Lovbrudd omfattet av riksadvokatens prioriteringer kan aldri henlegges av kapasitetsgrunner, men det er rom for å vurdere andre lovbruddskategorier i tett kontakt med vedkommende statsadvokat og basert på lokale kriminalitets- og omverdensanalyser. Det bør tilsiktes en viss dynamikk i prioriteringene, slik at intet kriminalitetsområde over tid blir neglisjert. Om politimesterens prioriteringer for øvrig – og det foreliggende handlingsrom for en dynamisk tilnærming, også for alvorlige lovbrudd som omfattes av de sentrale prioriteringene – vises til kvalitetsrundskrivet side 7 siste avsnitt og den inspeksjonsrapport som der nevnes.

VI. STATSADVOKATENES TILSYN MED STRAFFESAKSBEHANDLINGEN I POLITIET OG ANNEN FAGLEDELSE

Statsadvokatene skal ved sin fagledelse bidra til at straffesaksbehandlingen drives effektivt og målrettet, samtidig som kravene til høy kvalitet og rettssikkerhet ivaretas. Som fremhevet av departementet³³ er en velfungerende påtalemyndighet en forutsetning for rettssikkerheten og for en effektiv straffesakskjede med redusert kriminalitet som hovedmål.

Generelle retningslinjer for statsadvokatenes fagledelse er gitt i rundskriv nr. 2/2012 punkt III. I tillegg vises til riksadvokatens brev 11. desember 2019 med føringer for fagledelsen i 2020. I tråd med vårt ovennevnte brev må statsadvokatene ha en viss systematikk over hvilke av de nevnte sakstyper som skal evalueres, og hva som skal trekkes ut som læringspunkt(er) fra den enkelte sak.

Kvaliteten på straffesaksarbeidet er en avgjørende faktor for at hovedmålet om redusert kriminalitet skal nås. Det tilligger som nevnt riksadvokaten å definere hvilke krav som skal stilles til etterforskingen både generelt og i den enkelte sak. Statsadvokatene skal gjennom sin fagledelse påse at gitte direktiver blir fulgt, og særlig følge opp kvalitetsrundskrivets anvisninger. Statsadvokatene må også ha oppmerksomhet mot påtaleavgjorte, men ikke rettskraftige saker.

Den generelle virksomhet ved fagledelsen er statsadvokatenes ansvar for å følge opp saksbehandlingstid, restanser og kvaliteten ved politiets etterforsking og påtaleavgjørelser.

Likeledes understrekes som tidligere ansvaret for å føre tilsyn med at politiet holder et riktig reaksjonsnivå ved påtaleavgjørelser og påstander for domstolene, samt kvalitetskontroll av politidistriktets rutiner for straffesaksbehandlingen (systemkontroll) og et utvalg av

³³ [Tildelingsbrev 2020 til Den høyere påtalemyndighet](#) s. 3 annet avsnitt

enkeltsaker. Det forutsettes at statsadvokatene holder seg godt orientert om utviklingstrekk ved straffesaksbehandlingen i det enkelte politidistrikt, slik at fagledelsen tilpasses lokale behov.

Arbeidet med å utvikle en aktiv fagledelse skal videreføres i 2020, og Den høyere påtalemyndighet er ved Stortingets budsjettvedtak 12. desember 2019 tilført 10 millioner kroner til dette arbeidet.³⁴ Deler av midlene vil bli tilført Riksadvokatembetet, og en del til de regionale embetene i form av midler til konstitusjoner, som forutsettes skal styrke arbeidet ved denne del av statsadvokatenes virksomhet.

Riksadvokaten vil utarbeide et eget rundskriv om fagledelse 2020, og det vil i forlengelsen av utgivelsen vurderes et eget seminar om temaet.

I departementets tildelingsbrev til Den høyere påtalemyndighet for 2020 understrekes at det er en særlig utfordring å sikre kortere saksbehandlingstid i alvorlige volds- og seksuallovbrudd, samtidig som kravet til høy kvalitet i etterforskningen skal ivaretas. Arbeidet i saker om alvorlig vold og overgrep mot barn skal prioriteres høyt, og saksfeltet må gis tilsvarende oppmerksomhet ved statsadvokatenes fagledelse. Statsadvokatene må følge opp pålegget til påtalemyndigheten i politiet om å intensivere bruken av kontaktforbud med elektronisk kontroll og økt bruk av besøksforbud.

For 2020 vil kvalitetsundersøkelsen ellers stå sentralt ved statsadvokatens fagledelse. Riksadvokaten legger til grunn at det blir satt av tilstrekkelig ressurser til gjennomføring og oppfølging av dette viktige arbeidet.

Arbeidet med politireformens kvalitetsforbedringstiltak videreføres i 2020. Riksadvokaten understreker viktigheten av fortsatt oppmerksomhet mot de ulike tiltak det nå arbeides med for etterforskningsfeltet, ikke minst at alle bidrar med å skape en kultur for erfaringslæring og utvikling.

Jørn Sigurd Maurud

Terje Nybøe
førstestatsadvokat

---

³⁴ [Tildelingsbrev 2020](#) til Den høyere påtalemyndighet s. 3 tredje avsnitt